

Uplatnenie európskych noriem na vidieku

Na Slovensku za relatívne krátky čas prebehli rôzne politické zmeny. Republika už bola demokratická, socialistická, federálna, a teraz je samostatná. Od revolúcie po vstup do Európskej únie uplynulo pätnásť rokov. Je to dostatočný čas na to, aby sa zmenil prístup občanov a zabudlo sa na ich zlozvyky? Nechajme politický život bokom. Moja esej sa zaoberá skôr prístupom ľudí k aktuálnym témam, týkajúcim sa životného prostredia. Vstupom do únie bolo jasné, že aj Slovensko patrí medzi moderné štáty Európy, a je tiež samozrejmé, že musí spĺňať rôzne predpisy, normy, limity, ktoré sú už dávnejšie záväzné v ostatných štátoch únie.

Pochádzam z vidieka a moja mienka je do značnej miery formovaná tým, čo okolo seba vidím. Každý, bez ohľadu na vzdelanie, vie o separovanom zbere, o šetrení vodou, o starostlivosti a ochrane životného prostredia. Napriek tomu, hlavne na jeseň, je bežným javom, že niekto spaľuje fólie, burinu, porast, a to len preto, že nevie počkať pár týždňov, kým v rámci separovaného zberu odpad odvezú. Prečo by sa malo niečo zmeniť, keď to doteraz fungovalo? Nikoho nezaujíma, aké to má následky na životné prostredie a zdravie človeka. Veľmi mi prekáža, keď vidím, že niekto nevie zabudnúť „na staré dobré časy“, keď bolo všetko dovolené. Keď aj mlieko stálo len 2,50 Kčs, nechcú akceptovať zmeny, práve naopak, protivia sa im. Zrazu začína ľuďom prekážať, keď sa im povie, čo môžu a čo nie. Ako keby to bolo v minulosti inak!

Medzi ľuďmi na vidieku vyvolalo úsmevy, keď sa z rôznych zdrojov dozvedeli, že aj pri chove domácich zvierat by mali dodržiavať isté predpisy, napríklad, koľko metrov štvorcových potrebuje chovné zviera. Prečo by niekto choval v chlieve len dva jedince, keď sa ich tam zmestí aj viac? Niektorí ľudia nechcú pochopiť, že aj zvieratá potrebujú životný priestor, ba dokonca majú aj svoje práva. Zvieratá a právo? Ten určitý čas tam nejak vydržia, a potom aj tak príde „krátky proces“. Pri zakáľačke by sa mal použiť taký spôsob, ktorý zaručuje zvieratú čo najmenej utrpenia. Skoro každý však má svoj spôsob. Kto by použil elektrinu, za ktorú platí, keď má kladivo, čakan, či nôž? O tom, ako reagovali na názor, že by sa mala dať zvieratú do chlieva loptička, aby sa nenudilo, by som nerád hovoril. K právam zvierat iba toľko.

Tam, kde nie je vybudovaná kanalizácia, a mnohí majú žumpy s neizolovaným dnom, aby neplatili veľa za odvoz, márne by chcel niekto hovoriť o ochrane podzemných vôd. Tam, kde sa v okolí obce načierno spaľujú nebezpečné, toxické odpady, márne by niekto hovoril o ochrane ovzdušia. Tam, kde sa v okolí ešte stále vyskytujú čierne skládky odpadu, lebo je to zadarmo, márne by chcel niekto hovoriť o ochrane životného prostredia.

Keď to vidím, len ťažko si viem predstaviť, ako by som ako budúci pedagóg učil svojich žiakov o environmentálnom myslení. Veď pre dieťa sú vzorom rodičia. Keď doma vidia už spomínané javy, mohla by sa im zdať ochrana životného pro-

stredia zbytočná alebo smiešna. Musíme, samozrejme, urobiť všetko, čo je v našich silách, aby sa to zmenilo. Tých pätnásť rokov v nových podmienkach bolo málo, vývoj je pomalý, alebo naozaj musí zmiznúť pár generácií, ktoré si ešte pamätajú, ako „dobré“ bolo v minulosti? Vidím to, čo vy, ale nechcete vedieť, čo cítim...

Tomáš Szabó

Otázky a námety na úvahy

- *Vplyv zmien politických systémov na náš život.*
- *Práva zvierat na podmienky života.*
- *Zviera sa v chlieve nudí?*
- *Použil si pojem „práva zvierat“. Aké konkrétne práva si mal na mysli? Myslíš, že tento pojem sa dá priradiť aj k zvieratám, alebo len k ľuďom?*
- *Položil si otázku: „Prečo zmeniť, keď doteraz to fungovalo?“ (bezohľadné vyhadzovanie odpadu). Podľa mňa je triedenie a recyklácia odpadu nevyhnutnosť! Prečo nepoužiť spôsob, ktorý je lepší ako doterajší, ktorý bude vyhovovať ľuďom aj Zemi?*
- *Myslím, že až ďalšie generácie ocenia proekologické konanie.*
- *Ako môžeš ty zmeniť pomery, o ktorých hovoríš?*
- *Plánuješ sa aj ty nejak podieľať na zlepšovaní súčasnej situácie?*
- *Koľko času potrebuje, podľa teba, naša spoločnosť, aby ľudia rozmýšľali tak, ako v západných krajinách?*
- *Má Slovensko po vstupe do EÚ možnosť presadzovať sa viac ako pred vstupom?*

Esej poslucháča magisterského učiteľského štúdia v kombinácii s predmetom Ekológia a jednodborového štúdia predmetu Environmentálna ekológia na Katedre ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá vyšla v zbierke Rozhovory o človeku a prírode II., 2005. Vybral a zostavil prof. RNDr. Milan Ružička, DrSc.